

Beschouwingen Programmabegroting 2020-2023

Reactie wethouder R. van Leeuwen.

Voorzitter, geachte leden van de Raad

Fijn om te horen dat alle fracties waardering uitspreken over het tot stand komen van deze begroting en alle inspanningen die er zijn voor verricht. Dat was dit jaar aanzienlijk meer dan ik mij kan heugen. Maar de Raad gaf bij de behandeling van de perspectiefnota duidelijke richtlijnen mee:

1 sluitende begroting in 2023 of zoveel eerder als mogelijk. 2 oplossingsrichtingen zijn bezuinigen, inkomstenkant (baten) verhogen. 3 bereidheid om risico's te nemen. 4 het ambitieniveau aanpassen (naar beneden bijstellen). 5 faseren van uitgaven.

Dit gaf ons de nodige houvast, waarvoor nogmaals dank. Desalniettemin, zijn er, zoals in elke begroting, aannames gemaakt en enkele risico's ingecalculeerd, denk aan de reserveringen voor het actieplan jeugdzorg.

Ingaande op de gestelde vragen.

- Allereerst mbt de participatie wet

De gerealiseerde uitstroom is als volgt:

- 1e half jaar 2019: 45 PW en 4 IOAW/IOAZ
- In heel 2018: 98 PW en 4 IOAW/IOAZ

De gemiddelde besparing per uitkering per jaar is € 15.000-. Voor 1e helft 2019 komt dit dus neer op € 735.000 en voor 2018 op € 1.530.000. Dit vertaalt zich niet in een structurele besparing i.v.m. het verdeelmodel: het jaarlijkse BUIG budget wordt vastgesteld op basis van o.a. aantallen in- en uitstroom.

Voor wat betreft de lastenkant: het is op dit moment niet mogelijk om direct uit het systeem te halen welke trajecten een cliënt heeft gehad en wat de bijbehorende kosten daarvan zijn geweest. Dit is één van de speerpunten in het beleidsplan 'afstand tot de arbeidsmarkt'. We zijn inmiddels zover dat we weten wat we er uit moeten halen en welke veranderingen hiervoor in het systeem nodig zijn, maar de stap naar daadwerkelijke aanpassing van systemen zodat registratie kan plaatsvinden en de data er ook direct uitgehaald kan worden, is nog niet gemaakt.

- Wij stellen voor om, cf de stelling "dekkende leges" om het vastrechtstarief afvalstoffen te verhogen. Dit kan in één keer, maar natuurlijk ook in twee stappen. In het laatste geval dient er eenmalig uit de arvb geld beschikbaar te worden gesteld. Maar het kan zeker.
- De suggestie om goed te communiceren over een op stapel staande verhoging van de OZB nemen wij graag ter harte. Bedragen zeggen meer dan percentages is de boodschap.
- De onderhoudskwaliteit van wegen minder vaak meten geeft als voornaamste risico dat er minder goed bijgestuurd kan worden. Hierdoor kunnen de kosten hoger uitvallen.
- Het onderhoudsniveau van de begraafplaatsen ligt op A niveau, als we dit verlagen brengt dit vnl. minder uren met zich mee. Deze zitten nu in aanplant, snoeiwerk, grasmaaien, onkruid verwijdering, ongedierte bestrijding etc.
- Overigens hebben we al jarenlang geïnvesteerd in duurzaam terreinbeheer, zowel in tijd als geld en in mensen. Het helpt de organisatie enorm om focus te behouden. De werkers in de buitendienst worden er door gestimuleerd en gemotiveerd. De gemeente laat er tevens mee zien hoe betrokken en geloofwaardig we zijn op het gebied van milieu en duurzaamheid. Dit komt ook weer tot uiting bij de bestrijding van de EPR. Dit is volop in beweging, maar een biologische aanpak staat bij ons voorop. Januari 2020 dient er een plan van aanpak bij het college te liggen.
- De CU ziet voldoende mogelijkheden in de 58 ombuigingsvoorstellen die niet zijn doorgevoerd om nog ca. 60.000 euro structurele dekking door te voeren. Wij zijn benieuwd naar voorstellen van uw kant.
- Op het gebied van kostendekkendheid is een nader onderzoek aangekondigd door het college, dit moet logischerwijs op tijd klaar zijn willen we er mee kunnen rekenen in de volgende Perspectiefnota. Dus begin april 2020.

- De begroting in één oogopslag wordt verspreid, zodra de raad een oordeel heeft geveld over de begroting. Immers dit is de conceptbegroting, waarin de Raad wijzigingen kan aanbrengen, welke fors en fundamenteel kunnen zijn. Neem bijvoorbeeld de 5e alinea van de beschouwingen van de PvdA “een begroting waarmee wij het fundamenteel oneens zijn” Zodra de begroting is vastgesteld ontvangt u de bios. Een jaarrekening is fundamenteel anders. Na controle en goedkeuring door de accountant komt deze in de Raad. Wijzigingen zullen dan hooguit marginaal zijn.
- Verminderen van het aantal wethouders lijkt een interessante optie, echter in 2015 zijn de decentralisaties doorgevoerd. Er kwam liefst 1/3 meer geld bij onze begroting met alle bijbehorende taken! Dit is bestuurlijk niet met 2 wethouders te behappen. Daarnaast is het een vertaling van huidige politieke verhoudingen. Ten overvloede geldt ook dat bij geheel of gedeeltelijke afvloeiing er geen echte besparing optreedt i.v.m. wettelijke regelingen. De veronderstelling dat er drie zijn gekomen vanwege de grote projecten is een onjuiste. In 2006 is juist van 3,5 wethouder terug gegaan naar 3.
- In het begin zei ik al dat er forse inspanningen zijn verricht, veel meer dan normaal om deze begroting tot stand te brengen. De noodzaak daartoe was overduidelijk aanwezig. Met deze achtergrond informatie moet de Raad de komende jaren vooruit kunnen. Dus bewaar deze stukken goed.
- Het afschaffen van de hondenbelasting lijkt een mooi doel en het kán ook. De OZB zal dan, zoals het nu ligt met nóg eens 2,4 procent dus 7-7,5 euro moeten worden verhoogd. Overigens laat u dan de hele gemeenschap betalen voor een klein deel dat honden heeft.
- Voor het inschatten van de baten voor vergunningsaanvragen kijken wij uiteraard naar de voorgaande jaren om deze trend mee te nemen in onze prognose van de baten en wij kijken vooruit wat wij aan grondkavels gaan uitgeven voor nieuwbouwprojecten. Ruim de helft van onze vergunningsaanvragen zijn echter kleinschalige bouwactiviteiten die gaan over verbouwingen en/of realiseren van bijbehorende bouwwerken zoals; dakkapellen, aan-, uit- en bijgebouwen, erfafscheidingen en gevelwijzigingen. Het blijft lastig om deze categorie in te schatten omdat het hier grotendeels particuliere vergunningsaanvragen betreffen.
- Voorzitter de gedachte om op het onderhoud van wegen te gaan beknibben, al is het maar voor 2 jaren. Een weg die eenmaal door de kritische ondergrens heen is gezakt, krijg je alleen met veel extra inspanning terug op het gewenste niveau. We hebben de ervaring inmiddels met de Jagtclusterallee, dit is een richting die het college niet op wil.

- Tot slot we kunnen niet genoeg benadrukken dat er in deze begroting een aantal risico's zitten bijvoorbeeld 400.000 in 2022 en 2023 extra middelen jeugdzorg. Grip op jeugd 2022 300.000 en 2023 400.000. Als dit niet gerealiseerd wordt is het resultaat -800.000,- euro. Alleen al daarom achten wij de voorgestelde OZB verhogingen onontkoombaar.

Reactie wethouder J. Uitslag

Taakstelling jeugd (GB-v1, GB-v2, CU-v5, CU-ma8, PvdA-v3, D66-v10)

Veel vragen over de opgenomen taakstelling Jeugd, oplopend naar € 4 ton. Het is de verwachting is dat het aantal cliënten in de komende jaar zal stabiliseren. Voor de goede orde: zonder gewijzigde omstandigheden. We houden u middels de halfjaarrapportages en de P&C-cyclus op de hoogte van de vorderingen.

Op de vraag hoe we aankijken tegen preventie in het sociaal domein, we zitten op het zelfde spoor. In het bestaande beleid zoals transformatie, welzijn, gezondheidsbeleid, sport en bewegen, en bibliotheekbeleid wordt het belang van preventie aangegeven. Voor de bibliotheek zijn recent nog keuzes gemaakt door de raad. Het college heeft zelfs extra middelen voorgesteld, tot aan deze begroting aan toe!

In de programma's grip op WMO en Jeugd is het doorontwikkelen van preventie ook nadrukkelijk aanwezig.

Gemeentebelangen stelt voor om ihkv de jeugd anders te gaan werken: 'het mag wel een beetje minder goed'. We zijn benieuwd op welk onderdeel dat anders zou moeten. Gaat het om de kwaliteit van de zorg? Om de duur van de zorg? Om de tijd die besteed wordt door onze toegang aan cliënten? Om de administratie? Let wel, de jeugdwet verplicht ons om jeugdigen zorg te verlenen indien dit nodig is.

Ik zou in ieder geval de suggestie willen wegnemen (mocht die bestaan), dat de jeugdzorg in Dalfsen met een gouden randje geleverd wordt. De gemeente Dalfsen heeft in onze regio de laagste kosten per client!

D66 doet de suggestie om een apart reservepotje aan te houden voor het Sociaal Domein. In de begroting is reeds een post opgenomen 'Stelpost Ingrepen Rijk / Ambities Raad'. Aan uw raad wordt voorgesteld om daar de baten nav de septembercirculaire aan toe te voegen. Nog een reservepotje toevoegen is naar de mening van het college een beetje te veel van het goede, er is immers al in voorzien.

Beschermd wonen (GB-v5)

Met betrekking tot het sociaal domein en daarmee ook Beschermd Wonen is op dit moment het uitgangspunt van de samenwerkende gemeenten IJssel-Vecht: "lokaal wat lokaal kan, en regionaal daar waar dat voordeel biedt". Dit betekent dat we alleen datgeen lokaal gaan organiseren waarvan we denken dat dit voordeel oplevert. Dit kan bijvoorbeeld zijn door de toegang meer lokaal te organiseren, waardoor uitstroom mogelijk sneller kan gaan dan nu het geval is.

Er zullen inwoners zijn waarvoor we in de gemeente Dalfsen niet beschikken over de juiste voorziening. In dat geval kan terug gevallen worden op de regio.

Veilig Thuis (GB-v6)

De wachtlijsten bij Veilig Thuis groeien als gevolg van een Nieuwe Meldcode. Met incidentele extra middelen wordt deze voor de korte termijn te lijf gegaan. Voor een structurele oplossing kijken we naar meerdere elementen. Veilig Thuis heeft de expertise en de taak. Deze gaan wij niet overnemen. Onderzocht wordt of sociale teams bij verdere begeleiding waarbij veiligheid niet in het geding is een rol kan spelen. Veilig Thuis doet onderzoek naar de interne werkprocessen en ook naar het meer efficiënt afhandelen van meldingen. Verwacht wordt dat hier winst is te halen.

Consultatiebureaus (GB-v8, GB-v9, CDA-v1, CDA-ma1, CU-ma1, PvdA-v4, VVD-ma2, D66-ma4)

We hebben de financiering van de twee additionele consultatiebureaus opgenomen, omdat het hier aanvullende dienstverlening betreft naast de reguliere inzet van de GGD die in iedere gemeente plaats vindt. Er is geen sprake van een wettelijke noodzaak om deze consultatiebureaus in stand te houden. We wilden daarmee ook in de huidige financiële situatie op dit dossier uw mening vernemen. Die is luid en duidelijk.

We gaan de mogelijkheden van vestiging van het consultatiebureau in de Mozaïek opnieuw onderzoeken. Wij hebben dit eerder onderzocht en dit bleek toen net mogelijk omdat de beschikbare ruimten niet voldeden aan het programma van eisen. Overigens zal vestiging in de mozaïek kosten voor huur en schoonmaak (en eenmalig inrichtings- en verhuizingskosten) met zich mee brengen. Op dit moment is niet aan te even of dit per saldo een financieel voor- of nadeel oplevert. Het gaat ons niet lukken dat voor donderdag duidelijk te hebben. Voor de goede orde, het huurcontract in Lemelerveld loopt nog tot en met 2020.

Kulturhus Mozaïek (D66-v6, D66-ma3, D66-v8)

De kulturhusen zijn zelfstandige stichtingen die zelf verantwoordelijk zijn voor de financiën. Naast de gemeente zijn er ook andere huurders in een kulturhus. Ook hier vinden wel eens veranderingen in plaats.

Na het besluit op de begroting met bezuinigingsvoorstellen zal met de kulturhusen gesproken moeten worden over wat dit betekent voor het betreffende kulturhus en de manier waarop dit opgevangen gaat worden.

Het gaat bij EHBO om een bezuiniging op de huisvestingscomponent in Lemelerveld. Deze is 15 jaar geleden toegekend ter compensatie van de verhuizing naar de Mozaïek. Daarbij is de afspraak gemaakt dat deze compensatie een looptijd had van 15 jaar. De Mozaïek is in 2004 opgericht. Begin 2019 is daarom met de EHBO vereniging gesproken over het vervallen van de huisvestingscompensatie. Dit is gedaan om de vereniging er van bewust te maken dat deze compensatie mogelijk een jaar later zou stoppen en daarmee gelijk aan alle EHBO-verenigingen in onze gemeente. Vergelijkbare afspraken zijn met meer partijen gemaakt en zijn nu ook in de Spil gemaakt.

Overigens deelt het college de waarderende woorden die over de EHBO-verenigingen zijn gesproken.

Preventief Gezondheidsbeleid (GB-v10, CDA-ma3, D66-v7)

Alle fracties geven aan de voorgestelde bezuiniging op het Preventief Gezondheidsbeleid terug te willen draaien. Dat is duidelijk. We constateren nog wel een verschil van mening over het bedrag. We wachten op de tweede termijn om te zien wat u gaat voorstellen en hoe het totale financiële plaatje van de begroting er uit komt te zien.

Zwembaden (CDA-v6)

Zoals aangegeven volgt nader onderzoek m.b.t. de zwembaden als uw raad dit wil. En die wil proef ik bij u. Het is nog wel prematuur om bij voorbaat een aanzienlijk betere exploitatie te verwachten.

Cultuurcoach (CDA-v7)

Het CDA vraagt naar een sobere en doelmatige invulling van het cultuurbeleid. Wat het nieuwe beleid wordt, is nog niet duidelijk. Eerst wordt het beleid geëvalueerd, hieruit volgen hoofdlijnen waarop de gemeenteraad kaders kan meegeven. U krijgt dus nog de mogelijkheid om uw standpunt nader over het voetlicht te brengen.

Zilveren Kruis (CU-ma2, D66-v5, D66-ma2)

Het Zilveren Kruis heeft besloten het eigen risico niet meer te verzekeren. Ze waren al de enige partij die dat deed.

De consequenties van het beëindigen van de collectieve overeenkomst met Zilveren Kruis voor de doelgroep is per persoon verschillend. De premie die men moet betalen voor de (aanvullende) verzekering zal niet veel wijzigen. Dit is bovendien afhankelijk welke keuze men zelf maakt. Het is op voorhand dus niet gezegd dat de kosten voor de mensen die gebruik maakten van deze voorziening zullen stijgen. Het belangrijkste verschil is dat het eigen risico niet meer is meeverzekerd. Maar dit was geen keuze van de gemeente Dalfsen, maar van Zilveren Kruis.

De gemeente Dalfsen kent twee compensatiemaatregelen. Ten eerste een vergoeding van € 175,- per jaar voor de premie voor de aanvullende verzekering om te voorkomen dat daarop wordt bezuinigd. Ten tweede kent de gemeente Dalfsen een regeling voor chronisch zieken en gehandicapten. Dit is een tegemoetkoming van € 350,- per jaar. Als men twee jaar achtereen het eigen risico volledig moet betalen kan men in aanmerking komen voor deze vergoeding.

Toeristenbelasting (VVD-v7)

Reeds bij de vorige begroting heeft u besloten de opbrengsten van de toeristenbelasting te verhogen. Dat hebben we uitgewerkt en stellen voor de tarieven voor de toeristenbelasting te wijzigen in een gedifferentieerd tarief. Daarbij hebben we onderscheid gemaakt tussen overnachtingslocaties waar toeristen lang verblijven en waar zij kort verblijven. In het voorstel met betrekking tot de belastingverordening 2020 (een van de volgende agendapunten van deze vergadering) staat een en ander nader uitgewerkt.

Bewegingsonderwijs (D66-v4)

Voor wat betreft bewegingsonderwijs is er denk ik sprake van een misverstand. De insteek is om hier niet op te bezuinigen, maar alleen het begrote bedrag voor uitgaven bewegingsonderwijs te verminderen i.v.m. btw-vrijstelling sport waardoor sportaccommodaties/kulturhusen geen btw over het bewegingsonderwijs meer in rekening brengen. Per saldo verandert er dus niets.

Innovatieve projecten (D66-v9)

Voorstel is om projecten niet af te wijzen, maar aan de raad de keuze voor te leggen om extra geld beschikbaar te stellen. We botsen daarmee met de Awb. Het behalen van het budgetplafond is een reden voor afwijzing. Conform de beleidsregels besluit het college over het honoreren dan wel afwijzen van een aanvraag. Het is natuurlijk wel zo dat we als college bij de bestuursrapportages om extra middelen kunnen verzoeken als blijkt dat echt veelbelovende projecten niet door zouden gaan als gevolg van het budgetplafond.

Voor de goede orde: met het nu resterende budget kunnen de toezeggingen op lopende projecten worden gehonoreerd. Er is voor 2020 nog beperkte ruimte (10.000 euro) voor het honoreren van een projectaanvraag.

Cijfers Sociaal Domein (VVD-v2, VVD-v3, VVD-v4)

Als laatste nog een aantal cijfers in het sociaal domein op verzoek van de VVD.

In Dalfsen zaten we qua jeudgzorg in 2018 met 8,3% onder het gemiddelde. De gemiddelde dagen zorg per jongere is voor 2018 niet in beeld gebracht, maar herkenbaar is dat de zorg intensiever geworden is. Na de jaarafsluiting van 2019 zal er opnieuw een analyse gemaakt worden.

Ook voor Dalfsen zijn er wachtlijsten. Er zijn geen signalen dat de jeugdigen niet de zorg ontvangen die ze nodig hebben. De clientervaringscijfers zijn zelfs hoog.

Bij meerdere gemeenten is een stijging te zien van met name het aantal cliënten voor de maatwerkvoorziening voor de Hulp bij het Huishouden. Dit als gevolg van de invoering van het abonnementstarief op maatwerkvoorzieningen per 1 januari 2019 (de eigen bijdrage Wmo van € 17,50 per 4 weken / € 19,- per maand, die niet meer inkomens- en/of vermogensafhankelijk is). In tegenstelling tot bijvoorbeeld Kampen, hebben wij in de gemeente Dalfsen een algemene voorziening voor de Hulp bij het Huishouden. Het abonnementstarief gold in 2019 alleen nog voor maatwerkvoorzieningen. Dit gaat veranderen per 1 januari 2020. Dan geldt het abonnementstarief ook voor algemene voorzieningen. Wij verwachten in Dalfsen vanaf 2020 dan ook een toename van het aantal cliënten voor deze voorziening.

Reactie wethouder A. Schuurman

In uw algemene beschouwingen heeft u een aantal vragen gesteld en nadat de meeste vragen en reacties al zijn gegeven door de collega-wethouders zijn er nog een aantal onderwerpen over waar u vragen over heeft gesteld die ik graag wil beantwoorden.

Stikstof en PFAS-problematiek

Gemeentebelangen vraagt om aandacht voor de stikstof en PFAS-problematiek. De laatste informatie rondom PFAS is dat we samen met de Omgevingsdienst proberen een bodemkwaliteitskaart te realiseren waardoor het verplaatsen van grond getoetst kan worden aan deze kaart en er weer gewoon gewerkt kan worden. In de komende weken zal hierover een collegevoorstel volgen en u wordt hiervan natuurlijk op de hoogte gehouden. We hopen dat we hiermee de PFAS problematiek kunnen tackelen. Rondom stikstof hebben wij met regelmaat contact met de provincie en zijn op zoek naar oplossingen die we zo snel mogelijk kunnen doorvoeren. Wij zijn het met u eens dat de stikstof problematiek als deze lang blijft voortduren gevolgen kan hebben op de grondverkoop en dus de exploitatie. We blijven hier op toe zien

Voorplein

De fractie van het CDA geeft in haar beschouwing dat het jammer is dat er niet meer gedaan is met de opmerkingen van de raad uit de vergadering van september. Tijdens deze vergadering is er ook aangegeven dat het voorstel niet gewijzigd zou worden maar de suggesties die er gedaan zijn hebben we wel uitgezocht. Het heeft niet geleid tot een ander inzicht maar er zijn wel aanpassingen gedaan. Echter ik wil voorstellen om de inhoudelijke discussie hierover te voeren op 18 november. Voor de volledigheid: De financiële gevolgen van het voorstel van september jongstleden is verwerkt in de huidige begroting. Mocht u als raad besluiten om te gaan voor het voorgestelde plan met een langere afschrijvingstermijn dan levert dat een voordeel op in de begroting en heeft u meer ruimte voor nieuwe ambities. Op de vergadering van 18 november staat het geagendeerd.

Duurzame dorpen

ChristenUnie doet het verzoek om een sessie in te plannen voor de raad om de plannen van de duurzame dorpen te bespreken. Een goed idee, we zullen het voorleggen bij de duurzame dorpen en zien of men hier enthousiast over is en bij een positieve reactie dit organiseren. In de gesprekken die we hebben gehad met de dorpen is uw opmerking over goede plannen die er bedacht worden maar buiten het budget vallen ook al genoemd. Bij goede plannen komen wij zeker bij u als raad om steun vragen.

D66 geeft ook aan dat we geen 'nee' moeten gaan verkopen aan de Duurzame Dorpen. Op dit ogenblik hebben, anderhalf jaar naar de start, bijna € 50.000,00 uitgekeerd van het budget van € 150.000,00 voor deze periode van anderhalf jaar. Waar er vragen zijn die boven het budget uitgaan zal ik dit voorleggen aan u, als raad. Dit had ik trouwens ook gedaan bij goede ideeën bij het huidige budget.

Afval

Ook stelt de ChristenUnie voor om een werkbezoek te organiseren bij de ROVA om meer inzicht te krijgen in de kostenstructuur en de mogelijkheden. Op 23 januari jongstleden is er een werkbezoek georganiseerd maar ik begrijp uw huidige wens om meer inzicht te krijgen dus wij zullen hierover in overleg treden met de ROVA om een nieuw bezoek in te plannen om u inzicht te geven in de kosten.

Dank u wel voor uw aandacht en ik wens u succes in de te maken afwegingen.

Reactie burgemeester E. van Lente

Mbt het servicepunt in Lemelerveld

Meerdere fracties hebben hun zorgen geuit over de voorgestelde bezuiniging op het servicepunt in Lemelerveld. In dit voorstel komt een aantal zaken samen. De afgelopen jaren zien we een vrij dramatische daling van het aantal afgegeven reisdocumenten en rijbewijzen. Waar in 2016 nog tegen de 1500 documenten werden afgegeven in Lemelerveld, daalde dit in 2017 naar 1300, in 2018 naar 350 en in 2019 verwachten we minder dan 300 documenten af te geven. Ook op de andere locaties zien we een afname.

In februari dit jaar besprak u in uw commissie het beleidsplan dienstverlening: "Persoonlijk in een digitale wereld". Welke visie we gemeentelijk ook hebben, er is sprake van twee overstijgende trends. Enerzijds is er het beleid van de rijksoverheid waardoor reisdocumenten tegenwoordig 10 jaar geldig zijn. Dit heeft een enorm effect op de vraag naar deze documenten.

Anderzijds is er de digitalisering. Ten aanzien daarvan geldt dat steeds meer diensten digitaal kunnen worden aangevraagd en afgenomen. Met i-burgerzaken gaat Dalfsen ook mee in die ontwikkeling. Beide zaken samen maken dat het servicepunt in Lemelerveld als locatie om burgerzaken te regelen steeds minder functie heeft. En dat zal mogelijk op termijn ook gaan spelen voor Dalfsen en Nieuwleusen.

Digitalisering

Dan over de digitalisering zelf: verschillende fracties spreken hun zorg hier over uit. En die is terecht. Cijfers van het CBS uit 2016 laten zien dat 22% van de Nederlanders digitaal niet voldoende vaardig is. Dat is nogal wat! 1 op de 5. Hier investeert Dalfsen ook op, bijvoorbeeld samen met de bibliotheek. Landelijk is er het programma Klik en Tik, gericht op het ontwikkelen van digitale basisvaardigheden. Een programma dat al 10 jaar loopt, en dat nu een nieuwe impuls krijgt. Op 14 november verricht ik zelf in de Spil in Nieuwleusen een officiële aftrap hiervoor. Daarnaast zal er ook een generatie ouderen ontstaan die meer en meer is 'opgegroeid', bijvoorbeeld in het werk, met computers.

De fracties die de vragen stelden, zullen nu denken: allemaal mooi, maar waar is het persoonlijke contact? Dat was toch de doelstelling van het beleidsplan dienstverlening. En daar hebben deze fracties helemaal gelijk in. Daarom ook onze inzet voor de Infopunten. De gemeente is daarin deelnemer, en centraal staat hierin het laagdrempelig aanbieden van informatie rond zorg en welzijn, en het versterken van de eigen kracht en het welzijn van inwoners. Dat is wel duidelijk een ander doel dan de servicepunten hebben. Maar duidelijk is dat de infopunten wel zorgen voor een punt waar inwoners persoonlijk face to face contact hebben. En dat is waar behoefte aan is en blijft.

Vorige week was de Nationale Ombudsman groot in het nieuws. Op de radio hoorde ik zijn oproep vertaald in 'een gemeentelijk loket waar mensen terecht kunnen bij een kapotte koelkast'. Dat klinkt erg plat. De oproep die erachter zit was iets meer kleuriger: "de overheid verdwijnt voor inwoners steeds meer uit zicht. Maar blijft verantwoordelijk". De aanbevelingen van de Ombudsman waren klip en klaar: 1) versimpel en vereenvoudig, 2) wees eerlijk en transparant en 3) recht op menselijk contact.

Kortom: het sluiten van een loket primair gericht op burgerzaken is niet fijn, maar is onderdeel van een trend. De zoektocht die we met elkaar aan moeten gaan, is die waarbij we ons afvragen hoe onze inwoners ons laagdrempelig kunnen bereiken. Kort geleden hebben we een enquête gehouden, de quick scan lokale democratie. Binnenkort wordt die met inwoners, raadsleden, ambtenaren en collegeleden besproken. Hieruit rijst ook een beeld op van hoe wij het als overheid doen.

En op 18 november bespreekt u dit als onderdeel van de uitkomsten van fase 1 van ons traject rond bestuurlijke vernieuwing. Ik denk dat dit traject een kans is om ons af te vragen hoe wij nog meer nabijheid willen organiseren richting onze inwoners, op de gebieden waar behoefte aan is. Dat zit hem erin dat we zichtbaar maken wat we doen, onder andere door raadscommunicatie. Maar het kan, naast de infopunten, ook bestaan uit een betere verankering van ons als overheid in de dorpen en bij de inwoners. Dat zou kunnen door meer op locaties te vergaderen en te werken en door in te zetten op dorpencoördinatoren en een contactwethouder per kern. Om maar wat dwarsstraten te noemen. Voldoende stof tot bespreken op 18 november dus.

Mbt GR's

De CDA-fractie heeft een vraag gesteld over de gemeenschappelijke regelingen waar Dalfsen aan deelneemt. Er is sprake van een voordeel bij de GGD naar aanleiding van een zoektocht naar structurele verlaging van de begroting. Die zoektocht wordt vervolgd, staat in de brief van de GGD aan de raden. Ook de andere GR's zijn in opdracht van de algemeen besturen op zoek naar verlaging van de begroting. De resultaten daarvan wachten we af.

Het CDA schetst in de vraag dat financiële synergie het doel is om deel te nemen aan een GR. Hoewel het college niet tegen dergelijke voordelen is, ligt er vaker een wettelijke verplichting of een inhoudelijke doelstelling ten grondslag aan toetreding tot een gemeenschappelijke regeling. Een voorbeeld van het eerste is de Veiligheidsregio IJsselland, een voorbeeld van het tweede de voorgenomen toetreding tot het Shared Service Centre, ONS.

Mbt de lobby richting Den Haag

De PvdA vraagt de andere fracties naar hun lobby richting Den Haag. Die vraag wordt ook aan het college gesteld. De lobby van het college is gericht op collectieve behartiging van gemeentelijke belangen. Denk bijvoorbeeld aan de VNG of de VNG Overijssel voor de recente brief mbt de structurele tekorten van gemeenten en de oproep aan de Tweede Kamer om met 600 miljoen euro over de brug te komen richting Overijssel. Ook de lobby van de Regio Zwolle mag niet onvermeld blijven, primair op het vlak van economie en bereikbaarheid. En vorige week stuurden de regioburgemeesters een brief naar de Tweede Kamer ten aanzien van de tekortschietende politiecapaciteit.

Mbt doelmatigheidsonderzoeken

De fractie van D66 maakt zich zorgen over het niet uitvoeren van alle doelmatigheidsonderzoeken. Het college onderschrijft het belang hier ook van. En tegelijkertijd constateert het college dat we een onderzoek uitvoeren in 2019, en dat we er weer een doen in 2023. Oorspronkelijk stonden er twee op de rol in de periode 2018-2022. Om stapeling van onderzoeken te voorkomen, kiest het college ervoor er één te laten vervallen. Naast de door het college uitgevoerde doelmatigheidsonderzoek heeft uw raad met de rekenkamer ook een instrument in handen om te kijken naar doelmatigheid. En dat instrument zet u gelukkig ook in.

Mbt de organisatie

In vrijwel alle bijdragen is er dank betuigd richting de organisatie voor deze begroting. Wethouder Van Leeuwen reageerde er al op. De fractie van D66 heeft nog een aantal specifieke vragen geuit met betrekking tot onze organisatie. Ook andere fracties hebben hier in de technische ronde de nodige en terechte vragen over gesteld. D66 uit zorg over de trainees. In de informatie heeft u kunnen lezen dat het college voorstelt met betrekking tot trainees even een pas op de plaats te maken. Maar hierbij is het, zoals u kunt lezen, geenszins de bedoeling hier de gewoonte van te maken. Vanaf 2022 willen we dan ook zeker weer trainees inzetten. Die zijn om veel redenen erg waardevol. Ten aanzien van de benodigde middelen om een aantrekkelijk werkgever te blijven geldt dat het college, of formeel de gemeentesecretaris, aan de slag gaat om in beeld te brengen wat daar voor nodig is. Enerzijds kan dan gedacht worden aan financiële zaken die te maken hebben mte de arbeidsvoorwaarden, maar anderzijds is het ook goed om helder in beeld te hebben wat maakt dat mensen komen werken voor onze gemeente. In de wandelgangen hoor ik dan bijvoorbeeld ook dat medewerkers hechten aan de nabijheid van inwoners en de nabijheid van raad en college. Dat zijn intrinsieke kwaliteiten van een gemeente van onze omvang.